

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

14 Ekim 2025

Sayı :30824082-610 - 13812862
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat TURKUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

MARDİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN BERİTAN GÜNEŞ ALTIN'IN
TBMM 7/30916 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/30916

SORULAR

Mardin'in hemen tüm ilçelerinde olduğu gibi Midyat ilçesinde de yıllardır çözülemeyen altyapı ve kanalizasyon sorunu, halk sağlığını tehdit eden, ekolojik dengeyi bozan ciddi bir krize dönüşmüş durumdadır. Midyat genelinde kanalizasyon altyapısının eksikliği veya yetersizliği; hem yerleşim alanlarını hem de doğal su kaynaklarını olumsuz etkilemekte, çevre kirliliği ve hastalık riskini artırmaktadır.

Yaklaşık yirmi yıldır hiçbir arıtma işlemi yapılmadan atık suyun direkt yerleşim alanlarına bırakılmasıyla oluşan bu adeta bir nehir büyüklüğündeki pis su, Midyat'a bağlı Mizîzex (Doğançay) ve Xirbe Xelid (Tulgalı) ve daha birçok köyden geçmektedir. Kirli sudan oluşan yoğun pis koku, böceklenme, halk ve hayvan sağlığını doğrudan etkilemektedir.

Bu atık sudan tüketen hayvanların hastalandığı, "kurtlandığı"; çevresinde oyun oynayan çocuklarda çeşitli sağlık sorunlarının baş gösterdiği tarafımıza iletilmiştir. Pis koku, yalnızca nehrin çevresinde değil, Midyat-Cizre karayolunu kullanan yurttaşların dahi camlarını kapatmak zorunda kalacağı düzeyde geniş bir alana yayılmaktadır.

31 Mart 2024 yerel seçimlerinde, uzun süredir kayyım yönetiminde olan Mardin Büyükşehir Belediyesi, tekrar halk iradesiyle DEM Parti yönetimine geçmiş, Ahmet Türk ve Devrim Demir'in eşbaşkanlığındaki Belediye, çevre ve halk sağlığını tehdit eden bu sorunun çözümüne yönelik çalışmalar başlatmaya dönük araştırmalara koyulmuştur. Ancak, 2 Kasım 2024'te belediyeye yeniden kayyım atanmasıyla birlikte, önceki dönemde olduğu gibi bu sorun yine, Midyat Belediyesi ile birlikte, görmezden gelinmiştir. Kayyım yönetimindeki belediye, aradan geçen yaklaşık dokuz aylık sürede bu hayati meseleye ilişkin hiçbir adım atmamıştır.

Yalnızca Midyat'ın köylerinden geçmeyen bu su, Şırnak'ın İdil ilçesine bağlı Bosîre (Güzelova) köyüyle Xana Heso, Günde Bazgure mezraları; Xwarîk (Topraklı), Xaltan (Işık) ve Hespist (Yarbaşı) köylerinden de geçerek Dicle Nehrine boşalmaktadır. Kirli suyun geçtiği bu güzergâh boyunca, Midyat'ta başlayan çevre kirliliği etkisini sürdürmekte, bölgedeki tüm canlı yaşamı tehdit etmektedir.

Bu Bağlamda;

- 1)Midyat başta olmak üzere Mardin genelinde kanalizasyon altyapısı bulunmayan veya işlevsiz olan yerleşim yerleri nerelerdir? Bu eksikliğe ilişkin Bakanlığınızca yapılmış bir tespit ve planlama mevcut mudur?
- 2)Midyat'a bağlı Mizîzex (Doğançay) ve Xirbe Xelid (Tulgalı) köylerinden geçen atık sudan kaynaklı oluşan çevre tahribatına ilişkin herhangi bir denetim veya müdahale yapılmış mıdır veya yapılacak mıdır?
- 3)Mardin Büyükşehir Belediyesi'ne atanan kayyım yönetiminin, çevre sağlığını ve halk sağlığını doğrudan ilgilendiren bu konuda herhangi bir adım atmamasının gerekçesi nedir? Bakanlığınız bu konuda bir inceleme yapmış mıdır?
- 4)Atık sudan kaynaklı hastalanan hayvanlara ve çocuklara dair tarafınıza ulaşan bir veri, rapor veya sağlık şikâyeti mevcut mudur? Bu konuda bir halk sağlığı taraması yapılması planlanmakta mıdır?

5)Halkın iradesiyle seçilmiş belediyelerin projelerinin kayımlar eliyle durdurulması ya da göz ardı edilmesi, halk sağlığını tehdit eder noktaya geldiğinde Bakanlığımızın müdahale sınırı nedir?

CEVAPLAR

Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığından (Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı) alınan bilgide;

Tüm ilçelerde ve 720 kırsal mahallede 12 ay boyunca ilaçlama hizmetinin devam ettiği, yaz ayları boyunca insanların ve hayvanların etkilenmeyeceği saatler olan 05.00-08.00 ile 18.00-23.45 saatleri arasında uçkun ilaçlama hizmetinin haftanın 7 günü periyodik olarak yapıldığı, larva ve rezidüel ilaçlama hizmetinin 15 günlük periyotlar halinde düzenli olarak yapıldığı, Midyat ilçesi Doğançay ve Tulgalı kırsal mahallelerinin haftada 2 kez periyodik olarak ilaçlandığı belirtilmiştir.

Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığından (Mardin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü) alınan bilgide;

Hizmet sınırları içerisinde 619 adet kırsal mahalle bulunduğu, bu mahallelerinin 232'sinde atıksu şebeke alt yapısı bulunduğu, Mardin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (MARSU) tarafından finansman ve yatırım programı durumuna göre her yıl kırsal mahallelerdeki atıksu şebeke hatlarının yenilendiği veya imal edildiği,

Doğançay ve Tulgalı Mahallelerinden geçen atık suların olumsuz etkilerini önlemek amacıyla yapılacak yatırımların (Midyat Atıksu Arıtma Tesisi, atıksu kollektör hatları vb.) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2025 yılı yatırım programı içerisinde olduğu, vatandaşların yaşadığı problemleri azaltmak için ve ihtiyacın önemine istinaden atık suları ana taşıyıcı atık su hatlarına alacak olan "*Midyat Atıksu Doğru Kollektör Hattı*" projesinin MARSU tarafından üstlenildiği, bahse konu iş için İller Bankasından kredi temin edildiği ve ihale işlemlerinin devam ettiği,

Aynı şekilde bu lokasyonda bulunan toplam 12 kırsal mahallenin atık su şebeke hatları ve/veya foseptik yapılarının inşa edileceği 39.878.963 TL sözleşme bedelli "*Midyat İlçesi Muhtelif Mahallelerde Atıksu Şebekesi ve Foseptik Çukuru Yapım İş*"nin 16.07.2025 tarihinde sözleşmesinin imzalandığı ve hizmet sahasında imalatların başlandığı belirtilmiştir.